

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ӨДІЛЕТ МИНИСТРЛІГІ
НҰР-СҰЛТАН ҚАЛАСЫНЫҢ ӨДІЛЕТ ДЕПАРТАМЕНТІ»
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ

**ЗАҢДЫ ТҰЛҒАНЫ
МЕМЛЕКЕТТІК ҚАЙТА ТІРКЕУ**

2022 ж. «15» 11 ЖҮРГІЗІЛДІ

АЛҒАШҚЫ ТІРКЕЛГЕН КҮНІ 2008 ЖЫЛ 27.08

БСН 080840016564

Қазақстан Республикасы
Ғылым және жоғары білім
министрінің

2022 жылғы «19» 09 №85
бұйрығымен бекітілді

**Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
«Мемлекет тарихы институты»
республикалық мемлекеттік мекемесінің
ЖАРҒЫСЫ**

Астана қ. 2022 жыл

1. Жалпы ережелер

1. Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің «Мемлекет тарихы институты» республикалық мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі - институт) Қазақстанның қазіргі тарихын теориялық негіздеуге, мемлекеттік және тарихи саналық құрылысты қалыптастыруға, ғылыми-сараптамалық процесін қамтамасыз етуге және ұйымдастыру үшін, құқықтық нысанда құрылған, заңды тұлға мәртебесіндегі коммерциялық емес мекеме болып табылады.

2. Мемлекеттік мекеменің түрі: Республикалық.

3. Институт «Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі Ғылым комитетінің «Мемлекет тарихы институты» мемлекеттік мекемесін құру туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 05 мамырдағы № 416 қаулысына сәйкес құрылды.

4. Институттың құрылтайшысы Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады.

5. Институтқа қатысты уәкілетті орган Қазақстан Республикасы Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің (бұдан әрі - уәкілетті орган) болып табылады.

6. Институттың мүлкіне қатысты республикалық меншік субъектісінің құқығын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті (бұдан әрі - мемлекеттік мүлік жөніндегі уәкілетті орган) жүзеге асырады.

7. Институттың атауы:

1) мемлекеттік тілде - Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің «Мемлекет тарихы институты» республикалық мемлекеттік мекемесі;

2) орыс тілінде - Республиканское государственное учреждение «Институт истории государства» Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан

3) ағылшын тілінде - Republican government agency "Institute of State History" of the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Kazakhstan;

Институттың қысқартылған атауы:

мемлекеттік тілде: МТИ;

орыс тілінде - ИИГ;

ағылшын тілінде - ISH.

8. Институттың орналасқан жері: Қазақстан Республикасы, 010000, Астана қаласы, Есіл ауданы, Мәңгілік Ел даңғылы 8.

2. Институттың заңды мәртебесі

9. Институттың Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес дербес балансы, банктерде шоттары, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы бейнеленген және институттың атауы бар бланкілері, мөрлері болады.

10. Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларды қоспағанда, институт басқа заңды тұлға құра алмайды, сондай-ақ оның құрылтайшысы (қатысушысы) бола алмайды.

11. Институт өз міндеттемелері бойынша өз билігіндегі акшамен жауап береді. Институт қаражаты жеткіліксіз болған жағдайда, оның міндеттемелері бойынша субсидиялық жауаптылық Қазақстан Республикасына жүктеледі.

12. Институттың азаматтық-құқықтық мәмілелері олар Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің аумақтық қазынашылық бөлімшелерінде міндетті тіркелгеннен кейін күшіне енеді.

3. Институт қызметінің мәні мен мақсаттары

13. Институт қызметінің негізгі мәні мемлекеттік және тарихи сана-сезімді қалыптастыру үдірісін ғылыми-талдамалық қамтамасыз ету, Қазақстан мемлекетінің қазіргі заманғы тарихын құру және теориялық негіздеу болып табылады.

14. Институт қызметінің мақсаты тарих ғылымдары саласында іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулерді жүргізу және дамыту, сондай-ақ тарихи-құжаттық және теориялық талдаулар жүргізу, оның ішінде:

1) Қазақстан Республикасында қазақстандық қоғамды дамыту және Қазақстанның жаһандық әлемдегі орнын айқындау үшін оңтайлы ішкі және халықаралық жағдайларды жасауға бағытталған мемлекеттің стратегиялық міндеттеріне жауап бере алатындай, мемлекеттік сана-сезімді және жалпы гуманитарлық білімді қалыптастыру;

2) мемлекеттік аймақтық саясат үрдістерін, әлеуметтік-экономикалық жаңғыртуын тарихи процеске;

3) тәуелсіз Қазақстанның идеологиясы және ұлттық саясат, идеялар, біріктіруші мәнге ие фактілеріне;

3) тәуелсіз Қазақстанның идеологиясын және біріктіруші мәні бар ұлттық саясатын, идеяларын, фактілеріне;

4) Қазақстанның конституциялық даму кезеңдерін және қоғамның жаңа саяси жүйесіне;

5) азаматтық қоғамды және нарықтық экономиканың қалыптасу тарихына;

6) қоғамның саяси және әлеуметтік-экономикалық, рухани жаңғыру факторларына;

7) қазақ халқының тарихи мұрасын;

8) саяси қуғын-сүргін негіздерін, олардың аспектілерін теориялық талдау;

9) отандық тарихты зерттеудің негіздерін және теоретиклық-әдіснамалық параметрлерін.

15. Қойылған мақсатты іске асыру үшін институт мынадай қызмет түрлерін жүзеге асырады:

1) Қазақстан тарихының аса маңызды проблемалары бойынша іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу;

2) тарих ғылымының, әлеуметтік-саяси тарихтың, тарихи мұраның философиясы мен әдіснамасын зерттеу;

3) отандық және шетелдік ғылыми - зерттеу институттарымен байланыс орнату және ынтымақтастық;

4) іргелі және қолданбалы проблемалар бойынша ғылыми зерттеулер шеңберінде тапсырыс берушімен шарт негізінде, оның ішінде мемлекеттік және

шетелдік гранттар бойынша, сондай-ақ Мемлекеттік бағдарламалар бойынша өтеулі қызметтерді жүзеге асыру;

5) Институт қызметінің бағыттары шеңберінде тарихи зерттеулердің басым бағыттары бойынша халықаралық зерттеу жобаларын жүзеге асыруға қатысу;

6) мемлекеттің тарихи және қазіргі дамуының өзекті мәселелері бойынша халықаралық ғылыми-практикалық конференциялар, семинарлар, дөңгелек үстелдер және т. б. ұйымдастыру және өткізу;

7) ғалымдарды магистратураға, докторантураға, тағылымдамаларға және ғылыми іссапарларға жіберу арқылы ғылыми кадрларды даярлау, қайта даярлау, біліктілігін арттыру;

8) мемлекеттік органдарға талдамалық жазбалар мен практикалық ұсынымдар, жүргізілетін зерттеулердің нәтижелері бойынша ұсыныстар ұсыну болып табылады;

9) Қазақстан тарихының әртүрлі аспектілері бойынша келісімшарттық негізде әзірленетін ғылыми-зерттеу жобаларына бөгде мамандардың қатысуы және қатысуына оларды тарту;

10) өз қызметінің бағыттары шеңберінде монографиялар, мақалалар жинақтары, әдістемелік құралдар, мерзімді басылымдар дайындау және жариялау;

11) қызметтің негізгі бағыттары бойынша зерттеулер нәтижелерін жетекші отандық және шетелдік мамандандырылған басылымдарда жариялау;

12) мерзімді басылымды (журналды), монографияларды, ғылыми және ғылыми-көпшілік мақалалар жинақтарын жариялауды құру арқылы баспа қызметін жүзеге асыру;

13) зерттелетін мәселе бойынша отандық, шетелдік ғылыми және сараптамалық қоғамдастық бойынша ақпараттық-талдамалық деректер банкін жүйелі түрде жаңарту.

14) Институттың мақсаттарына сәйкес басқа да қызмет түрлерін жүзеге асыру.

16. Институттың осы Ережеде бекітілген қызметінің нысанасы мен мақсаттарына сай келмейтін қызметті жүзеге асыруға, сондай-ақ мәмілелерді жасауға құқығы жоқ.

17. Институттың Қазақстан Республикасының заңдарында немесе құрылтай құжаттарында шектелген қызмет мақсаттарына қайшы не оның басшысының осы Жарғыда көзделген құзыретін бұза отырып жасаған мәмілесі тиісті саланың уәкілетті органының (жергілікті атқарушы органның) немесе Мемлекеттік мүлік жөніндегі уәкілетті органның, прокурордың талап-арызы бойынша жарамсыз деп танылуы мүмкін.

4. Мемлекеттік мекемені басқару

18. Институтты жалпы басқаруды уәкілетті орган жүзеге асырады.

19. Уәкілетті орган Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен мынадай функцияларды жүзеге асырады:

1) мүлікті институтқа бекітеді;

- 2) Институттың қаржыландыру жоспарын бекітеді;
- 3) Институт мүлкінің сақталуына бақылауды жүзеге асырады;
- 4) Институттың жарғысын бекітеді, оған өзгерістер мен толықтырулар енгізеді;
- 5) Институт басшысының құқықтарын, міндеттері мен жауапкершілігін, оны атқаратын қызметінен босатудың негіздерін белгілейді;
- 6) Институттың құрылымы мен шекті штат санын, азаматтық қызметшілер лауазымдарының тізілімін бекітеді;
- 7) Институт директорының ұсынымы бойынша оның орынбасарын (орынбасарларын) қызметке тағайындайды және қызметтен босатады;
- 8) жылдық қаржылық есептілікті бекітеді;
- 9) мемлекеттік мүлік жөніндегі уәкілетті органға мемлекеттік мекемеге берілген немесе өзінің шаруашылық қызметінің нәтижесінде сатып алған мүлікті алып қоюға немесе қайта бөлуге жазбаша келісім береді;
- 10) филиалдар мен өкілдіктер құруға келісім береді;
- 11) Мемлекеттік мүлік жөніндегі уәкілетті органмен келісім бойынша институтты қайта ұйымдастыруды және таратуды жүзеге асырады;
- 12) осы жарғымен және Қазақстан Республикасының өзге де заңнамасымен өзіне жүктелген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.
20. Институт директорын (басшысын) Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрі қызметке тағайындайды және қызметтен босатады.
21. Директор институттың жұмысын ұйымдастырады және оған басшылық етеді, уәкілетті органға тікелей бағынады және институтқа жүктелген міндеттердің орындалуы мен оның өз функцияларын жүзеге асыруы үшін дербес жауапты болады.
22. Директор дара басшылық қағидаттары бойынша әрекет етеді және институт қызметінің барлық мәселелерін Қазақстан Республикасының заңнамасымен және осы Жарғымен айқындалатын өз құзыретіне сәйкес дербес шешеді.
23. Директордың институттың жарғыдан тыс қызметті жүзеге асыруына бағытталған іс-әрекеттері Еңбек міндеттерін бұзу болып табылады және тәртіптік және материалдық жауаптылық шараларын қолдануға әкеп соғады.
24. Директор Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:
 - 1) институт атынан сенімхатсыз әрекет етеді;
 - 2) мемлекеттік органдарда, халықаралық ұйымдарда, ғылыми мекемелерде және өзге де ұйымдарда институттың мүддесін білдіреді;
 - 3) шарттар және өзге де мәмілелер жасасады;
 - 4) сенімхаттар береді;
 - 5) банк шоттарын ашады;
 - 6) барлық қызметкерлер үшін міндетті бұйрықтар шығарады және нұсқаулар береді;
 - 7) институттың іссапарлар, тағылымдамалар, қызметкерлерді қазақстандық және шетелдік оқу орталықтарында оқыту және қызметкерлердің біліктілігін арттырудың өзге де түрлері жөніндегі тәртібі мен жоспарларын бекітеді;

8) институттың құрылымын бекітеді және институттың шекті штат санын уәкілетті органмен келіседі;

9) өзінің орынбасарларын қызметке тағайындау және қызметтен босату үшін уәкілетті органға кандидатуралар ұсынады;

10) уәкілетті органмен келісім бойынша өз орынбасарларын және институттың өзге де басшы қызметкерлерін тағайындайды және олардың міндеттері мен өкілеттіктерінің шеңберін белгілейді;

11) егер Қазақстан Республикасының заңнамасында өзгеше көзделмесе, Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне сәйкес институт қызметкерлерін жұмысқа қабылдайды және олармен еңбек шартын бұзады, көтермелеу шараларын қолданады және оларға тәртіптік жаза қолданады;

12) институттың Ғылыми кеңесінің жұмысын және оның шешімдерінің орындалуын ұйымдастырады;

13) Қазақстан Республикасының заңнамасымен, мемлекеттік басқару органымен, осы Жарғымен жүктелген өзге де функцияларды жүзеге асырады.

25. Ғылыми кеңес тұрақты жұмыс істейтін алқалы орган болып табылады, оның құрамына директор, директордың орынбасарлары, ғылыми хатшы, бөлімдердің басшылары, бас және жетекші ғылыми қызметкерлер кіреді.

26. Ғылыми кеңестің отырыстары жарты жылда кемінде бір рет институттың ағымдағы қызметінің мынадай және өзге де мәселелері бойынша өткізіледі:

1) институттың талдамалық, ғылыми-зерттеу қызметін ұйымдастырумен байланысты шешімдерді талқылау және қабылдау;

2) талдамалық және ғылыми-зерттеу жұмыстарының ағымдағы және перспективалық жоспарларын қарау және бекіту;

3) институттың құрылымдық бөлімшелерінің талдамалық, ғылыми-зерттеу және ұйымдастыру қызметінің нәтижелері туралы жартыжылдық және жылдық есептерін тыңдау және бекіту;

4) қазақстандық және шетелдік сараптамалық-талдау және ғылыми ұйымдармен ынтымақтастық;

5) мерзімді, кітап басылымдарын жариялауға ұсынымдар беру, редакциялық алқалардың құрамын бекіту;

6) ғылыми кадрларды даярлау және біліктілігін арттыру;

7) ғылыми және құрметті атақтар, ведомстволық және мемлекеттік наградалар беруге ұсыныс;

8) институттың сайты мен басқа да ақпараттық ресурстарының жұмыс істеуі.

Ғылыми кеңестің шешімі оны директор бекіткеннен кейін күшіне енеді.

27. Институт құрамына ғылыми-қосалқы және әкімшілік сипаттағы бөлімшелер кіреді.

28. Директордың орынбасарлары өздері жетекшілік ететін бағыттарды ұйымдастыруға, талдау, ғылыми - зерттеу, ұйымдастыру жұмыстарының сапасына жауапты болады. Директор болмаған кезде орынбасарларының бірі оны қызметтік және қаржылық құжаттамаға қол қою құқығымен алмастырады, сондай-ақ институттың жұмыс режимі үшін толық жауапты болады.

29. Институттың Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін кез келген ғылыми, өндірістік, шаруашылық қызметті жүзеге асыруға құқығы бар.

30. Институттың өзіне қойылған мақсаттар мен міндеттерді іске асыру үшін қажетті Қазақстан Республикасының аумағында көзделген қаражат шегінде өз өкілдіктерін ашуға құқығы бар.

31. Гимараттарды, құрылыстарды және басқа да мүлікті институтқа мемлекеттік мүлік жөніндегі уәкілетті орган жедел басқару құқығымен берді.

32. Институттың қаржы-шаруашылық қызметін тексеруді және тексеруді Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен уәкілетті орган жүзеге асырады.

5. Институт мүлкін қалыптастыру тәртібі

33. Институттың мүлкін құны оның теңгерімінде көрсетілетін заңды тұлғаның активтері құрайды.

Мемлекеттік мекеменің мүлкі мыналардың есебінен қалыптастырылады:

1) оған меншік иесі берген мүлікті;

2) өз қызметі, сондай-ақ ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін коммерцияландыру нәтижесінде сатып алынған мүлік (ақшалай кірістерді қоса алғанда);

3) Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де көздер есебінен қалыптастырылады.

34. Институт өзіне бекітілген мүлікті және оған смета бойынша бөлінген қаражат есебінен сатып алынған мүлікті өз бетімен иеліктен шығаруға немесе оған өзгедей тәсілмен билік етуге құқығы жоқ.

35. Институт қызметі қаржыландырылады:

республикалық бюджеттен;

ғылыми-зерттеу жұмыстарын орындау үшін шарттар бойынша, сондай-ақ институттың шаруашылық қызметінен түсетін қаражат есебінен.

36. Институт Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес бухгалтерлік есеп жүргізеді және есептілік ұсынады.

6. Институттың жұмыс режимі

37. Институттың жұмыс тәртібі ішкі еңбек тәртібі қағидаларымен белгіленеді және Қазақстан Республикасы Еңбек заңнамасының нормаларына қайшы келмеуі тиіс.

38. Институт әкімшілігі мен еңбек ұжымы арасындағы өзара қарым-қатынас Қазақстан Республикасының Еңбек заңнамасына сәйкес айқындалады.

7. Құрылтай құжаттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі

39. Институттың құрылтай құжаттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес уәкілетті органның шешімі бойынша жүргізіледі.

40. Институттың құрылтай құжаттарына енгізілген өзгерістер мен толықтырулар Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес тіркеледі.

8. Институтты қайта ұйымдастыру және тарату шарттары

41. Институтты қайта ұйымдастыру және тарату Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша жүргізіледі.

42. Егер Қазақстан Республикасының заңдарында өзгеше белгіленбесе, республикалық мемлекеттік мекемені қайта ұйымдастыруды және таратуды мемлекеттік мүлік жөніндегі уәкілетті органмен келісім бойынша тиісті саланың уәкілетті органы жүзеге асырады.

43. Таратылған институттың кредиторлардың талаптарын қанағаттандырғаннан кейін қалған мүлкін мемлекеттік мүлік жөніндегі уәкілетті орган (жергілікті атқарушы орган) қайта бөледі.

44. Таратылған институттың ақшасы, осы заңды тұлғаның мүлкін өткізу нәтижесінде алынған қаражатты қоса алғанда, кредиторлардың талаптары қанағаттандырылғаннан кейін қалған ақша тиісті бюджеттің кірісіне есептеледі.